

ERDÉLYI GAZDA

ALTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
(„Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
Ide küldendők a hirdetések, mindenmü mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek, valamint a reklamatiok.
Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Gazdaközönégünkhez!
A kihordott trágya kezelése őszzel és télen a szántó-földön. Sándor Pető.
Zsaroló gazdálkodás.
Édesnek maradt új bor.
Kísérlet a Botrytis tenella pajorpusztító penész gombával. Bayer Henrik.
Az erdélyrészi falkavadász-társaság versenyei.
Kormányintézkedés.
Gazdasági képviselő megalkotásáról. — Tanárok mint gazdasági tanácsosok.
Irodalom.
Gazdák zsebnaptára — Kertészeti zsebnaptár. — Magyar földművelők zsebnaptára. — Falusai Gazda naptára.
Vegyesek.
Erdély idej borterme. — Keleti marhavész Törökországban. — Szántás a tél előtt. — A virágfésülés siettetése és késleltetése. — A virágok fonnyadásának megakadályozása. — Zöld petrezselyem télen. — A lóherék kifagyása. — Októberben érő cseresznyefaj — A szőlészeti-borászati felsőbb tanfolyam. — A drótféreg életmódja és irtása.

Gazdaközönégünkhez!

Az arankától teljesen tisztított lóher magot úgy mezőgazdáink vetőmagnak, valamint bel- és külföldi terménykereskedők nagyban keresik elannyira, hogy a számos megrendelésnek mag hiánya miatt minden jó akaratunk mellett sem tudunk eleget tenni. Fölkérjük tehát a t. gazdaközönéget, hogy a saját jól felfogott érdekében a még készletében levő heremagot küldje be minél előbb a csak saját érdekükért létesített raktárba, hogy azt minél nagyobb áron értékesíthessük.

A kolozsvári heremag tisztító raktár.

A kihordott trágya kezelése őszzel és télen a szántóföldön.

II.

Vannak azonban olyan körülmények is, melyek a trágya terített állapotban hagyását megengedik, de sőt kívánatosá és előnyössé teszik. Előjöhethetnek oly sürgős dolgok, hogy a trágya alászántását el kell halasztani. Ezen esetben vizsgáljuk magunkat azzal, hogy az istállótrágya ha sokáig is áll elterített állapotban, nem szenved nagy anyagvesztést (itt természetesen csak a sima felületű szántóföldekről van szó).

Ezen nézetet többen mezőgazdáink közül nem osszák, mert úgy hiszik, hogy épen így el-

terített állapotban veszít a legtöbbet a trágya tápanyag részeiből

Azon talajokon, melyeken az erjedés nehezen megy végbe, hogy azt elősegítsék azon módhoz fordultak, miszerint a trágyát huzamosabb ideig kiterített állapotban hagyták. Hogy ezáltal laza talajokon a cél el lett érve előttem ismeretlen

Közép kötöttségű talajokon azonban szép eredményeket láttam ezen mód szerint elérni.

Mert ha pl. eső áll be, akkor az oldható trágya anyagok kilugoztatnak, azok behatolnak a talajba és a mennyiben a trágya elosztás egyenletes volt, azt egyenletesen megtrágyázzák.

Mert a trágyaanyagok elosztása azonnali alászántásnál nem oly egyenletes, mint a fent említett alkalommal.

Az ammoniak vesztéségtől nem kell félnünk, ha a trágya az istállóban és trágyadombokon jó konserváló anyaggal volt kezelve, mint pl. superphosphat-gypsszel, melyet mi trágyaanyag részek megkötésére a legmélegebben ajánlunk.

A fent mondottakból nem szabad azonban azon következtetést levonnunk, hogy általában legjobb a trágyát alászántatlanul hosszabb ideig elterített állapotban hagyni.

Kötött talajoknál szabály az, hogy elterítés után, a trágyát azonnal szántsuk alá. A trágya felbomlása itt a földben kell megtörténi. Felbomlásnál a trágyának a meleg fejlődés és a humus alkatrészei által a kötött talaj phisikai minősége igen kedvező értelemben változik. Még közép kötöttségű talajokon is a trágya azonnali alászántása a legtöbb esetben igen ajánlatos.

Nagy jelentőséggel bír trágya alászántásánál a mélység.

A trágya alá fordítása mindig egy jól fordító eke segítségével történjék. Kézrel fogható, hogy a bekapálás mint az még egyes hegyes vidékeken szokás, nem felel meg a célnak. Ha egy pillantást vetünk egy oly szántóföldre, láthatjuk, hogy mily tökéletlenül van a trágya eltakarva. Az alászántást illetőleg tartssuk szemünk előtt, hogy a trágya feloszlásához, levegő, meleg és nedvesség szükséges.

Fontos jelentősége van, hogy mily mélyen szántsuk alá a trágyát. — Igen sekélyen kell alászántanunk. Igen sekély alászántásnál elégséges levegőt és meleget kap, (az időjáráshoz mérten) de igen sokszor a nedvesség fog hiányozni. Ha egy kissé mélyebbre megyünk, akkor a talaj s evel együtt a trágya egyenletesebb nedvességet kap, mint a felsőbb rétegbe. Az alászántás mélységét határozott szá-

mokban megadni nem lehet, mert a kötöttség, s a televény réteg mélysége, különböző talajokon igen különböző lehet. Általában kötöttebb talajoknál a trágya sekélyebben, laza talajoknál mélyebben szántandó alá. Ezen alapelv azon ismeretből következik, hogy a trágya felbomlásához melegség, levegő és nedvesség szükséges. Némely körülmények között elégséges a trágya 8 cm. televény réteggel való betakarása, míg ellenben más talaj viszonyoknál 16 cm. elégséges csak.

Ha a trágya kihordatik a nélkül, hogy az azonnal elteríthető volna, egy, vagy több nagyobb csomóba kell a mezőn összehordani.

Egy ilyen trágya-dombnak oly helyet kell kiválasztani, a hol nem kell félnünk, hogy a trágya alkatrészei kilugoztatnak, a mi oldalos helyeken be szokott következni. Az első trágya réteg földdel betakaratik, erre megint trágya azután újra föld és így felváltva tovább teendő.

Végére a trágyadomb tetejét és oldalait (40 cm. vastagon) be kell földdel takarni. Az elhordásnál arra kell ügyelnünk, hogy a földrétegek a trágyarétegekkel jól összekevertessenek és az így legyen szekérre rakva. Ép így a trágyadomb alatt levő tápanyagokkal meggazdagított talaj 15—20 cm. mélyen elhordandó.

Praktische Landwirth után

Sándor Pető.

Zsaroló gazdálkodás.

Ki hinné azt, hogy ma a tizenkilencedik század végén még számos olyan gazdaság van az országban, a mely évről-évre egyazon talajon trágyázás nélkül ugyanazon növenyt termeli. Emberelemlekezet óta kukoricza után kukoriczát vet, buza után búzát, a nélkül, hogy a visszapótlásra csak gondolna is, hogy ez eljárás szomorú következményeivel számot vetne. S különösen Erdélyben divik ez a szokás. Főleg a vizek, folyók mentén, azoknak termékeny völgyeiben kukoriczán kívül ma már nem termelnek egyebet, de nem termeltek előző évtizedekkel sem. S e területeket annyira kimeríthetlenné tartják, hogy trágyázásukra nem is gondolnak, azt teljesen fölöslegeseknek tartják. Ezt lehet zsaroló, jobban mondva rabló gazdálkodásnak nevezni.

S még sokan azt mondják, hogy a gazdálkodást nem könyvből kell tanulni. Egy nagy napilap szerkesztői üzenetei között pedig csak nem régebben azt olvastam, hogy ha a fiu nem képes valamely tudományos pályára követelményeinek megfelelni, adja a szülő gazdának, mert az eke szarvát tudomány nélkül is meg lehet fogni.

A magas kormány kezdeményezésre folytán alapított.

„HUNGARIA“ MŰTRÁGYA-, KÉNSAV- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: esontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt esontlisztet, Thomassalakot, chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát, kénsavat, réz- és vasgáliczot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltné. Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V., Erzsébet tér 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Mindennemű

műtrágya.

Thomas-
salak.

Az elméletileg nem képzett gazda egyedüli törekvése, hogy birtoka, vagy a kezelése alatt álló földbirtok a belé fektetett tőke kamatait meghozza. A vidéken szokásos eljárástól nem tér el; egy és ugyanazon növényeket termesztí éven keresztül. Ha azután a buza, tengeri, répa stb. hozama kezd csökkenni, mindent s mindenkit okol, csak önmagában nem keresi a hibát. S hogy is kereshetné, mikor ő ma is ugy gazdálkodik, mint ezelőtt 10 évvel; ma is ugyanazon növényeket termeli s ugyanannyi trágyája is van; földjei sem néznek ki másként, mint évekel előzőleg.

A tudományosan képzett gazdának azonban előbbre látónak kell lennie: magasztosabb az ő hivatása, hogysem egyedül a momentáni haszon kedvéért dolgozzék. Nekie mindig tudnia kell, hogy eljárása nem jön-e összeütközésbe a természet törvényeivel, nekie mindig szem előtt kell tartania, hogy az elért eredmény ne csak momentan, hanem állandó legyen, vagyis ugy kell gazdálkodnia, hogy talaját jó karban tartsa, illetve folytonosan javítsa. Nos ezt el nem éri, ha talaján évről-évre egy és ugyanazon növényt termesztí.

A talaj termőképessége feltételezzük a benne foglalt s a növényre nézve értékes tápláló anyagok mennyiségétől; termőképességének tartama pedig függ ezen anyagok egyensúlyban tartásától. Nem minden növény igényel ugyanis egy és ugyanazon tápláló anyagot. Más igényel a buza, más a tengeri, burgonya stb. Ha tehát a növényeket a növénytermelés szabályai szerint váltakozva termesztjük, ugy az összes tápláló anyagok egyenletes mennyiségben vonatnak el a talajból, de azután részint a szükséges mennyiségű istálló trágyában, részint a föld elmállása folytán ismét egyenletes mennyiségben kerülnek vissza a talajba. Ha azonban mindig csak buzát avagy tengerit stb. termesztünk egy és ugyanazon talajon, akkor annak folytonosan csak az az alkotó része fogyaszttatik, melyet a buza vagy tengeri igényel, és pedig oly nagy mennyiségben, hogy a veszteséget legfeljebb valamely megfelelő műtrágyával, de istálló trágyával sohasem pótolhatjuk. S mi lesz ennek a következménye: hogy az illető növényt többé nem fogja megteremni a talaj, vagyis a termésmennyiség évről-évre apadni fog.

Azonban a talajt nem csupán akkor zsaroljuk, ha folytonosan egy és ugyanazon növényt termeljük rajta. Zsaroljuk akkor is, ha a termesztett magvakat mind eladjuk s műtrágyákkal, az ez utoni veszteségeket nem pótoljuk. Mert könnyen elképzelhető, hogy a gazdaság termőképességének fenntartása, illetve növelése céljából igen nagy előny az, ha a termesztett magvak legalább jelentékeny részben a meglevő állatállománnyal fogyasztatván el, az így keletkező jobb minőségű és nagyobb mennyiségű trágyát a talajtól elvont tápláló anyagok pótlására fordítjuk. Ezt bizonyítja a statisztika is, a melyből kiolvashatjuk, hogy mindazon országok és országrészekben, melyekben a területhez arányitva nagy az állat-állomány, a terméshozamok is sokkal nagyobbak, mint pl. nálunk Magyarországon, a hol az állat-állomány nem oly nagy, mint a nyugati államokban. Bizonyos, hogy valamely gazdaságnak terméshozama annál nagyobb lesz, minél nagyobb mennyiségű szemet etet fel, s minél kevesebbet ad el. S mégis az ország nagy részében azt tapasztaljuk, hogy a szemet sajnálják feleletlenül az állatokkal, a melyek ösztől késő tavaszig szalmán s kukoricza-kőrön kénytelenek életüket tengetni.

A magban, melyet a gazda elad, talajának egy részét adja el, a mely tulajdonát képezte s arra szolgált, hogy az elvetett magot megsokszorozza. Akár egyik, akár másik módon rabolja is talaját, az előbb-utóbb megfosztatik termelő képességétől s a gazda fáradozásáért jutalmat nem lát. Ez az állapot egyik talajnál beáll 6—12 év multával, a másiknál 50, esetleg 100 év mulva, de előbb-utóbb okvetetlenül. Hogy az erdélyi folyók mentén a kukoricza emberemlékezet óta még mindig megterem — bár nem oly jól már, mint ezelőtt évtizedekkel — annak az az oka, hogy a folyók időközönként kiöntvén, a talajnak

sok tápláló anyagot adtak. Ma azonban a vizek rendezése folytán a kiöntések igen ritkák s kell, hogy e talajok már rövid idő alatt a tengerit megünják.

Minden zsaroló gazdálkodási rendszer végre is az elszegényedésre vezet; mert nem a terület nagysága, hanem az abban foglalt tápláló anyagok mennyisége adják a gazda vagyonát. Az ok-szerű gazdálkodás, a rabló gazdasággal ellentétben, a talaj tápláló anyagait jó karban tartja, sőt növeli is annak mennyiségét.

A rabló gazdaságnak kellemetlen következményei sehol a világon nem oly szembeötlők, mint Amerikában, a hol rövid két emberöltő alatt az első telepítés után, Canada, New-York, Pensylvania, Maryland stb. gazdag talaja annyira kizsaroltatott, hogy teljesen terméketlenné lett, s egy évszázad sem volt elég a talaj termőképességének visszaállítására.

Alább, Amerika termőképességének csökkenését illusztrálándó, néhány számadatot közlünk: Termeltetett buza bushel (1 bushel = 35 24 liter.)

	1840-ben	1850-ben
Connecticutban	87.000	41.000
Massachusettsben	157.923	31.211
Rhode-Islandban	3.098	00.049
New-Hampshireben	422.124	185.758
Maine-ban	848.166	296.259
Vermontban	459.800	535.955

Összesen: 2,014.111 1,090.132

Burgonya termeltetett összesen:

1840-ben	35.200.000
1850-ben	19.400.000

Egyéb északi államokban a termésmennyiség csökkenése hasonló volt. Termelt ezekben 1840-ben 12.000.000, 1850-ben pedig 6.140.000 bushel. Az elsorolt területeken tehát 10 év alatt csaknem 50 %-tel csökkent a terméssátlag.

Megjegyzendő még, hogy ezen idő alatt a fent nevezett területen a juhok száma 50, a szarvasmarhák száma 15 %-tel apadt.

Ezek a statisztikai adatok a zsaroló gazdálkodás következményeit a maguk leplezetlen voltában tüntetik fel, s bennünket gazdákat óva intenek arra, hogy tanuljunk, mert a gazdaság ma már tudomány, hogy haladjunk a korrallal, a mely ma már nem is gőzzel, de villám erővel halad előre.*

Édesnek maradt új bor.

Némely esztendőben gyakran előfordul az, hogy az új bor megszűnik forni, mielőtt a benne levő cukor már átváltozott volna alkohollá. Ez rendszeren jó bortermő esztendőben szokott előfordulni s annak a jele, hogy a mustban nagyon sok cukor volt.

Az ilyen borban nagyon sok alkohol képződik, mely az erjedést annyira akadályozza, hogy megszűnik, noha még sok cukor van benne. Az ilyen édesnek maradt új bort sokszor le kell fejtetni, hogy a fehérnye anyagokat, melyek az élesztőt táplálják, gyorsan s teljesen eltávolítsuk s így megakadályozzuk, hogy az új bor, a mint az idő melegebbre változik, újra forni kezdjen. Az át nem változott cukor így a borban marad.

A borok olyan esztendőben is édesek szoktak maradni, midőn a szüretkor hideg volt s a tél korán beköszönt. Ekkor azért marad a bor édes, mert a főerjedés tökéletlenül megy végbe. Az ily borok aztán, melyekben legfőleg 7% alkohol és 3—4% cukor van, könnyen elromlanak, s nagyon könnyen nyulásak lesznek. A mint tavasszal a pincze hőmérséklete emelkedni kezd, újra forni kezdenek s a cukornak egy része újra alkohollá változik át. Ez gyakran évekkig ismétlődik, ugy a bor nem válik palackozottá. Az ily borok erjedésének előmozdítására különféle mód van.

A legegyszerűbb abból áll, hogy a pinczét

* Mutatvány a Franklin-társulat kiadásában 1893-ra megjelent „Falusi Gazda“ naptárából.

befűtjük, hogy a bor hőmérséklete néhány fokkal emelkedjék, mire az erjedés azonnal megindul s ha a hőmérséklet alá nem száll, addig tart, míg a borban levő cukor mind át nem változik. Minthogy azonban nem minden pinczét lehet befűteni, más módon kell a bajon segíteni. Ilyen esetben száz liter borba fél liter borélesztőt keverünk s aztán a bort más hordóba fejtjük le. A levegővel való érintkezés következtében az élesztő csakhamar újra megindítja az erjedést.

Legcélszerűbb azonban, ha az új bort a meleg időszak bekövetkezéseig nem háborgatjuk, akkor aztán magától kezd újra erjedni. Ekkor legfőleg azzal mozdítsuk elő, hogy más hordóba lefejtjük, hogy levegővel érintkezzék.

(Szól. s Bor. Lap.)

Kísérlet a Botrytis tenella pajorpusztító penész gombával.

Lapunkban többször volt szó arról, hogy a kultur növényeinkben nagy károkat tevő pajoroknak (cserebogár álcáknak) egy veszedelmére bukkantak, mellyel ezeket pusztítani lehet.

Azóta több kísérlet történt ez irányban annak kiderítésére, hogy az e célra alkalmasnak vélt Botrytis tenella nevű penész gombával vajjon csakugyan elérhető-e a remélt siker?

Egy ilyen kísérleti eredményt tesz közzé a „Borászati Lapok“ f. é. 24-ik számában Bayer Henrik okl. szőlész és borász, az általa szőlőjében tett ez évi kísérletről, melyet érdekességénél fogva, az alábbiakban közlünk.

Ez év május 8-án kaptam postán 4 üvegese burgonyaszeteleken tenyésztett Botrytis tenella penészgombát (az üvegcsék összetörve vétettek át.) Május 10-én 2 üvegese tartalmát igen apró darabkákra vágdvalva, frissen szedett s egy táliban 3—4 méter vastag, nyirkos homokra elrakott 160 darab pajorra hintettem, melyet egy deszkával befödve 1 méter mély gödörbe tettem, melyet beföldeltem, hogy a hűvösön a penészgomba a pajorokon tovább tenéshessen; 6—7 óra elteltével kivettem a tálat s a pajoroknak felét, vagyis 80 darabot 1½ méternyire 15 □ méter területre, másik felét, 80 darabot 2 méternyire 480 □ m. területre 10—12 cm. mélyen helyeztem el, összesen tehát 160 gőczipontot készítettem.

A másik két üvegese tartalmát 42 részecskére osztva, közvetlenül alkalmaztam és pedig: 21 részecskét egymástól 1 méterre 34 □ méter területre, a másik 21 részecskét egymástól 2½ méterre 448 □ m. területre raktam el, szintén 10—12 cm. mélyen s összesen 42 gőczipontot készítve.

Ugy a gombával inficiált pajorokat, mint a gombát magát, oly helyre raktam el homoktelepemen, hogy a gomba hatását jobban észleljem, hol a tavalyi pajorpusztítás folytán 25—50% károm volt, mely hiányok a tavasz folyamán pótolattak.

Kísérletemet az utasításhoz híven a legnagyobb gondal hajtottam végre. Az eredmény a következő:

Vizsgálatom eredménye június 1-én: pusztításnak alig jöttem nyomára, inficiált pajor nem találtatott, összesen az egész kísérleti téren 3 egészséges 3 éves kifejlődött pajort találtam.

Június 17-én a Botrytissal közvetlen tett kísérleti részen a pajorpusztításnak nyomait fedeztem fel, s 3 éves egészséges pajorokat találtam, az inficiált pajorokkai kísérleti részen pusztításnak alig jöttem nyomára, de kifejlődött egészséges pajorokat gyéren bár, de találtam.

Augusztus 21-én a Botrytis tenella direkt alkalmazása a homokon negativ eredményű, míg az inficiált pajorokkal némi sikert értem el, a mennyiben pusztítás kis mértékben észleltetett.

Szeptember 1-én utolsó vizsgálat eredménye: a Botrytis direkt alkalmazásának 25—35% kár észleltetett, míg az indirekt alkalmazásnál

infecziált pajorokkal 10% kár észleltetett, illetve konstatáltatott

Ez a valódi tényállás.

Érdekes, hogy a Botrytis hatását inkább indirekt fejt ki, s a vele végrehajtott kísérletnél inkább a szabadabb 1—2 éves pajorokra hatott, de oly óriási 5—7 cm. hosszú kifejlett pajoroknál, mint az idén vannak, melyek azon stádiumban vannak, hogy bebábozva magokat, a tavaszon rovarokká fejlődjenek, legalább nálam negatív eredményt mutatott.

Kimondani tehát, hogy a Botrytis tenella a pajorokra, tekintet nélkül azok nagyságára egyaránt halálos, nem lehet.

Kísérletemből kitűnik, hogy a Botrytis az 1 és 2 évesekre veszélyes, de a 3 évesek vigan folytatják töle romboló munkájukat, s tekintve, hogy a pajorok zöme az idén érték el legnagyobb nagyságokat, úgy véleményem szerint a Botrytissal a jövő év nyarán s 1895. tavaszán teendő kísérlet.

Egyéni meggyőződésem, hogy a Botrytis a 6—7 cm. hosszú 3 éves pajorokat nem öli meg; lehet, hogy ez homoktalajomban keresendő, mely laza homok, de tény az, hogy ép oly kárt okozott a kísérleti téren, különösen a közvetlen alkalmazásnál a pajor, mintha abszolút semmit sem tett volna; vagy jobban mondva, mint telepem többi részében.

Az indirekt alkalmazásnál elért némi sikert, a hol 10% pusztult el, sikernek nem mondhatom azért, mivel ezen 10% épen a 2 évesek közé ültetett 1 éves vesszőkből pusztult el.

Tudja azt minden szőlőgazda, még a laikus is, mivel azt is szakemberré teszi saját tapasztalata kára, hogy az 1890. év tavaszán ültetett szőlője szépen sikerült, mivel azon tavaszon bujt ki a homokból a cserebogárinvázió s vajmi kevés maradt a földben, mely pusztíthatott; de viszont az 1891—1892. évi ültetések rosszul sikerültek.

Ha tudjuk még hozzá, hogy a tavaszon a már kifejldött pajorok cserebogárrá fejlődnek, tanulva az 1890. évi sikereken, legjobb kísérlet leendő, ha a jövő év tavaszán telepítünk és pedig 1 és 2 évesek közt gyökeres vesszővel, az új ültetéseket sima vesszővel s biztosak lehetünk, hogy ha az időjárás kedvező leendő s a vesszők beálhatnak, a cserebogarak által lerakott picziny petétől kikelt picziny pajorok kárt tenni nem fognak. A rákövetkező vagyis 1894. tavaszán pedig tegyük nagyban kísérletet a botritisszal, öljük meg a 2-ik éves pajorokat, homokszőlőink filloxeráját. Nem tartom azonban feleslegesnek, ha új szőlőt telepítünk a tavasz folyamán botritisszal való kísérlettel; mert ha azon picziny pajorokat tönkre tehetjük, úgy védekezésünk a második évben könnyebb leendő.

Végül arra kérem azon t. szőlőbirtokos urakat, kik botritisz tenellát kaptak, hogy az igazsághoz hiven a „Borászati Lapok“-ban tegyék közzé kísérletük eredményét

Bayer Henrik,
okl. szőlész és borász.

Az erdélyrészi falkavadász-társaság versenyei.

A f. hó 6-án Alsó-Zsukon megtartott falkavadász-társaság versenye egyike volt a teljesen sikerült versenyeknek.

Legfényesebb volt a lótenyésztési és nemzetgazdasági szempontból elért eredmény, mert dacára, hogy a talaj teljesen fel volt ázva és dacára, hogy a verseny pálya hágóval lejtővel meredek kaptatókkal, árkokkal és akadályokkal volt tele, minden futam dicsőségére vált a versenyt rendező társaságnak, mely a nemzetgazdasági szempontokból fontos erdélyi lótenyésztés fellendítését tűzte ki nemes céljául. A valóban elért szép eredmény mutatta, hogy a falkavadász-társaság nem végez ok nélkül való munkát és a cél, melyet kitűztek, a megvalósuláshoz

közeledik. Hogy a társaság ma már ily szép eredményt tud felmutatni e téren, ez minden elismerésre méltó érdeme br. Wesselényi Béla falkavadászának.

Versenybírák voltak: gr. Bánffy György és Galgóczy Tivadar altábornagy. A vita bíróság tagjai; Bánffy György gr., Galgóczy altábornagy és br. Wesselényi Béla. Pálya felügyelő: Brandter Gyula kapitány Indítók: Bakó Ferencz és br. Szentkereszty Béla. Mázsáló: br. Bánffy Ernő. Versenytitkár: ifj. gr. Bánffy Miklós.

A magyar lovar-egylet díjára történt az első futam 1000 frc volt kitűzve, melyből az első beérkező 800 frcot, a második 100 frc, a harmadik 70 frcot és a negyedik 30 francot kapott

A magyar lovar-egylet díjért négy ló versenyzett: br. Wesselényi Béla Melindája, lovagolva a tulajdonos által. Ugyancsak Wesselényi Helenája és Bábiekája. Az előbbi lovagolta gr. Bethlen Károly, az utóbbit gr. Bavarowszky. Futott még Merhál Ernő kapitány Svihákja. A futam rendkívül érdekes volt és az eredmény meglepő. A 4000 méter hosszú pályát süppedékes hegyes-völgyes talajon 6 perc alatt futották be. Elsőnek érkezett be Wesselényi Béla báró Helenája. Másodiknak Babieka; harmadiknak Svihák; negyediknek Melinda.

Következett az angol félvér állami ménék versenye. Összesen hét ló futott. Titus lovagolva Voszlavicsek fh. által. Békésen Bethlen Károly gr. ült. Furiosot Cserny hgy., Derekegyházát Bóra fh., Pásztort Szabó hadnagy, North-Start br. Bánffy Ferencz f. h. és Aczelt Friedreich lovász lovagolta. Gyönyörű futam volt. A lovasok közül valamennyi jól tartotta magát és csak a végső pillanatban tört elő Aczél, melyet Friedrich lovagolt. Szabó hadnagy Pásztora már az első akadálnál kitört a versenypályáról.

Ezután a hölgyek díjára történt a futás. Hat ló állott a sikra. Bakó Ferencz Seladonja lovagolva br. Wesselényi Béla által. Továbbá Bánffy Miklós gr. Fellege Lovagolta maga a tulajdonos. Gr. Bethlen Károly Vigécze, lovagolta maga a tulajdonos. Fehérváry Jenő Czigányja, lovagolta Bóra fh. A Szentkereszty Pál báró Annája lovagolva br. Bánffy Ferencz főhadnagy által. Végül a br. Wesselényi Miklós Neszese lovagolva tulajdonosa által.

Elsőnek érkezett Vigécze, másodiknak Seladon, harmadik volt Felleg, negyedik Anna, ötödik Neszes, hatodik Czigány.

Az első, második, harmadik és negyedik beérkező tiszteletdíjban részesült.

Ezután a katonai tisztek akadályversenyét tartották meg. Ötön léptek a verseny tere. Aubin Károly hadnagy, Szélvésze; gr. Festetich Imre hadnagy, Bady Sylviája, Máriassy Atilla kapitány Doboza. Merhál Ernő százados Vidd el-je és Sényi Sándor őrnagy Nocheinmal-ja.

Elsőnek érkezett Dobox, melyet tulajdonosa Mariassy Atilla százados lovagolt. Második volt Lady Sylvia; harmadik Vidd el; negyedik Szélvész.

Érdekes volt a Pony-díjra történt verseny is. Négyen álltak a sikra, ifj. Bánffy Miklós gróf Csárdása, Fehérváry Jenő Purdjája, Mikes Ármín gr. Rozsikája és br. Szentkereszty Pál Zandijája. Az első díjat Mikes Ármín Rozsikája vitte el. Ezután Csárdás érkezett másodiknak. Harmadik volt Purdó; negyedik Zandi.

Az Erdélyi-díjra hét ló pályázott. Holló (gr. Bethlen Károlyé), Bánat (br. Bornemissza Eleméré), Lili (Szentkereszty Béla báróé), Shagya Paget Olivéré, Egina (Szentkereszty Pál báróé), Schuft (gr. Toldalaghy Lászlóé), és Berkes (ifj. Wesselényi Miklós báróé).

Elsőnek Holló érkezett be, melyet tulajdonosa gr. Bethlen Károly lovagolt. Második volt Berkes; harmadik Egina; negyedik Bánat. Az 1000 frc államdíjból 700 frcot nyert Holló, 150 frcot Berkes, 100 frcot Egina, 50 frcot Bánat.

A keleti véri állami ménék versenye is igen szépen sikerült. Gidrán, Zarif, Siess, Syglavi, Háromszék és Furiosó állottak a verseny-

térre. Elsőnek érkezett a Vaszlavicsek által lovagolt Siglav; másodiknak érkezett Zarif, melyet Péter lovász lovagolt; harmadik volt Furiosó br. Sleinitz által lovagolva.

Utolsó volt a fogarasi állami ménék versenye. Távoltság 4000 méter. Elsőnek Nonius, másodiknak Nonius p. és harmadiknak Favory érkezett.

*

Nagy élénkséget kölcsönzött a versenyeknek a totalisátor, melyet állandóan körülsergettek. 1 frcos tételtől 50, sőt 100 frcig is tettek, ezenkívül érdekes fogadások történtek egyesek között is. A versenyterén egész nap élénkség uralkodott és a ki megjelent bizonyára egy jól eltöltött nap kedves emlékével távozott.

Kormányintézkedés.

A földmivelési miniszter — a „Köztelek“ értesülése szerint — fel fogja hívni a gazdasági egyesületeket a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvényjavaslat tárgyalása előtt, hogy már idejekorán intézkedjenek a gazdasági képviselőt megalkotásáról. Erről a törvény IX-ik fejezete intézkedik. Már most itt az ideje, hogy a törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok a törvény értelmében megállapodásra jussanak és vagy a vármegye gazdasági tanácsába lépjenek, vagy külön gazdatanács alakításáról gondoskodjanak.

Tanárok mint gazdasági tanácsosok. A földmivelési miniszter, hir szerint 400 forintnyi összeget vett fel budgetjébe azon célból, hogy azzal a gazd. tanintézeteknél a gazd. tanácsadó intéztézményét honosítsa meg. Az intézet tanárai évenként ugyan az ország különböző gazdaságaiba küldetnének ki, hol a viszonyokkal közvetlenül érintkezésbe lépve, az esetleg előforduló viszás állapotoknál, mint tanácsadók tehetnének gazdáinknak szolgálatot. Rövid idő alatt az ország nagy részében ismerősek lévén, a jobb kihasználást illetőleg becses tanácsokat fognak oszthatni.

Irodalom.

Gazdák zsebnaptára. Szerkeszti: dr. Lónyay Ferencz, minist. fogalmazó. XXI. évfolyam. — Tartalom: Naptári rész. — I. Statisztika. — A magyar állam területének megoszlása gazdasági mivelési ágak szerint. — A fontosabb termények termelésére használt területek és az ugar kimutatása. — A termés mennyisége az 1886—1891. években. — Holdankénti átlagtermés az 1896—1891. években. — A termés értéke az 1886—1891. években. — A különböző termények átlag ára az 1886—1891. években. — Az elemi csapásoktól szenvedett területek kimutatása az 1886—1891. évekről. — Az elemi csapások által okozott kár összege az 1887—1890. években. — Szőlő és bortertermés. — Állatlétszám. — Egyes fontosabb gazdasági növények átlagos évi termésének nemzetközi áttekintése. — A dohánytermés nemzetközi áttekintése. — A bortertermés nemzetközi áttekintése. — II. Mezőgazdasági kormányzat, közhasznú intézmények és közegek. — A földmivelésügyi m. kir. miniszterium ügy- és személyzeti beosztása. — Az országos gazdatanács. — Magyaróvári gazdasági akadémia. — Gazdasági tanintézetek. — Állatorvosi akadémia. — Földmivés-iskolák. — Vinczellér-iskolák. — Vegykísérleti állomások. — III. Gazdasági havi teendők emlékeztetője. — IV. Talajismeret. — V. Mezőgazdasági növénytermelés. — VI. Szőlőmivelés. — VII. Gyümölcsészet. — VIII. Erdészet. — IX. Trágyázás. — X. Állattenyésztés, takarmányozás, hizlalás stb. — XI. Méhészet. — XII. Sáskairtás. — XIII. Gazdasági üzlettan. — XIV. Vegyes közlemények stb. — A világ minden államaiban forgalomban levő pénznemek összehasonlítása az

osztrák-magyar értékkel. — Bélyegilletéki táblák. — Kivonat a postai szabályokból. — Kivonat a m. kir. postatakarékpénztár szabályaiból. — Gazdasági üzleti jegyzetek. — Hirdetések. — Előjegyzési naptár az év minden egyes napjára. Ára 1 frt 60 kr. — Bérmentes ajánlott megküldéssel 1 frt 80 kr.

Kertészeti zsebnaptár. Szerkeszti: Pál Gazda. V. évfolyam. — Tartalom: Naptári jegyek. — Naptári rész. — A felséges uralkodó ház. — Fejlesszük a kertészetet és kertészeti ipart. — Újabb termelési kísérletek. — Trágyázási kísérletek. — A műtrágyák a gyümölcsösben. — Miképen öntözzük ugorkáinkat nyáron. — Hogyan termeljünk zöldség és főzelékmagvakat. — A rózsák trágyázása. — Nehány adat a paradicsom termeléshez. — Hogyan biztosíthatjuk kertjeinkben a nyári vetések sikerét. — Miért marad hónapok retteg igen apró. — Gyümölcsfatenyésztes homoktalajban. — Mivel trágyázik a konyhakertet. — Egy gyümölcsészeti szövetség alapszabályai stb. Ára elegáns vászonkötésben 1 frt 40 kr. — Bérmentes ajánlott megküldéssel 1 frt 55 kr.

Magyar földmívelők zsebnaptára. Tartalom: Csillagászati és kortani rész — naptári rész. — Nevezetes korszakok és korszámítások. — Törvénykezési szünnapok, országos színek. — Százszentdős jóvendőmondó. — Mi hasznát veszi a falusi gazda a gazdasági bizottságoknak? — Beszélgetés a szarvasmarha tenyésztéséről. — Talaj termő erejének fenntartásáról. — Miért nem termett János bátyánk kertjében gyümölcs? — Hogyan lehet tojással kereskedni — Az új pénzünk. — Állatok betegségére való szavatosság. — Vadászati, halászati tilalom. — Mutató tábla az állatok párosodása és leállításának kiszámítására. — Úrlapok. — Országos vásárok. — Szépirodalmi rész. Ára 30 kr.

Falusi Gazda naptára. 1893. XXIX. évf. Franklin-társulat kiadásában megjelent. Szerkeszti: Kovácsy Béla a „Gyakorlati Mezőgazda” szerkesztője. Röviden és változatos közleményekben utasít, tanácsot ad, ismerteti, a mely már a következő tartalomról is kiténik: Visszapillantás a léfolyt év gazdasági eseményeire. — A burgonya-vész és az ellene való védekezés. — A lipői turó készítése módja. — A talaj betegségei. — Milyen lovat tenyészszünk a katonaság részére? — Legkiválóbb és legnagyobb termést hozó új burgonya. — A kérge birkák trepanálása. — A fekete rothadás rövid ismertetése. — A répának és burgonyának új eltartási módja. — Milyen nagy befolyással van a tej mennyiségére a kifejés minősége? — A ló tisztítása és ápolása. — A sörárpa termeléséről. — Gloxinia. — Berkshirei sertés. — Az átmenet nélküli takarmánycsere hátránya. — Zsaroló gazdálkodás. — Cézszertű baromfi-ol. — Műtrágyákról. — Husfogyasztás és husproductio. — A kant felvenni nem akaró kocza. — Rózsák szaporítása dugványozás által. — Világra hozhatja-e a bárány a kergeséget. — Egy új lószerszám. — Sodrony kerítésekről. — Az almáról. — A durra termeléséről. — A legegyszerűbb zöld takarmány eltartási mód. — Tönk- és gyökér-irtó gép. — A szállítás közben fagy vagy szárazság által megseppent gyümölcsfa-küldemények kezelése. — A növények ellenállási képessége fagyok iránt. — Vásár-jegyzék.

Vegyes közlemények.

— **Erdély ideai bortermése.** A szüret már be van fejezve, de általános a panasz, hogy az eredmény sem mennyiség, sem pedig minőség tekintetében nem kielégítő. Legtöbb helyt ezt a peronospora ellen való hiányos védekezésnek hajlandók betudni, mert legfeltűnőbb volt, különösen a minőség csökkenés éppen ott, a hol a permetezés vagy egyáltalában nem vagy csak tökéletlenül hajtattott végre. Nagy csapás továbbá,

hogy a csekély termés mellett a bormust ára jóval a tavalyi alatt áll, — legtöbb a mit a Küküllő mentén ígérnek; nagy átlagban azonban 10—16 forintot adnak. Alsó-Fehérmegyében a szüret eredménye helyenként különböző, így Vizakna körül a bormust minősége jó, csak az a kár, hogy kevés termelt s azért is a tavalyi 16—20 forintos árakkal szemben csak 12—14 forintot adnak. — Balázsfalva vidékén a bormust szintén jó — Wagner szerint 13—15°, mennyiségre nézve azonban az 1891. termésnek jóval a háta mögött marad. Árak a korlátolt kereslet miatt igen csekélyek — vegyes must 11—13 frt; rizlingé 13—16 frt — Nagy-Enyed vidékén a jobban gondozott szőlők még meglehetősen eredményt képesek felmutatni; általában a panasz itt is a régi — Hunyadvármegyében is az eredmény gyenge; a bormust minősége jó volna, csak az ára kevés: hlként 13 frt — Maros-Tordamegyében a gazdák igen eltérő eredménnyel szüreteltek; átlagos eredményt 2 hl-re becsülik. A bormust — különösen a permetezett szőlőkben jó. — Kis-Küküllő mentén jobban gondozott, permetezett szőlők is alig adtak 6 hlitert; a többiek átlaga 0, — 1 hliter; az ára 20—30 frt között ingadozik. — Nagy-Küküllőben kedvezőtlen az eredmény, a mennyiben helyenként a szőlőfűrtök éretlenek maradtak. — Permetezett szőlőkben is alig volt termés s ennek is az ára csak 10—12 frt. — Szebenmegyében csekély az eredmény 11—13° W. must ára alig emelkedik fel 12 frtra. — Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Kolozsmegyék eredménye a legtöbb helyen gyenge vagy éppen rossz

— **Keleti marhavész Törökországban.** A drinápolyi cs. és kir. főkonzul jelenti: A kyrdzsali kajmakámnak az ottani vilajetkormányzó-sághoz intézett jelentése szerint a kyrdzsali kerület (Kara), Gabrova, Kucsaliler, Kara Tarla és Kyras-Tarla községeiben a keleti marhavész jelenléte állapított meg. A kerület állategészségügyi hatósága a járvány lokalizálása és leküzdése céljából szükséges intézkedéseket azonnal a legerélyesebben foganatosította. — A marhavész Oroszország déli kormányzóságában is nagy terjedelmet kezd ölteni. A marhavásárok e miatt be lettek tiltva.

— **Szántás a tél előtt. A földeket ősszel jól mélyen megszántani és az egész télen át érdes barázdákban hagyni többet ér, mint a legjobb trágyázás.** Főleg a kötött talajokra áll ez. A téli fagy lazábbá teszi az ily talajt, mint a milyenné azt a legnagyobb erőfeszítő földmunkálással tehetnők. Miért is az agyagra nézve a fagy a legjobb művelési eszköz. De az elgazosodás ellen is egyike a legjobb eljárásoknak. Már ez oknál fogva is, ha tehetjük, el ne mulasszuk. Egyébiránt nagyon elgazosodott földeken rendkívül előnyös dolog a tarlót a termény letakarítása után nyomban lebuktatni, a gazok ekkor kikelnék és az őszi szántással aztán szépen alásodorhatók. Persze birkatartó gazdaságokban, a hol tarló legelőre szükség van, ezt nem szívesen aplikálják. Az ősszel megszántott földekben a tavaszi munka extirpátorokkal pompásan megy és félerővel gyönyörű munkába jön a tavaszi vetemény, a mi annak sikerét tetemesen előmozdítja, holott ha tavasszal szántunk kötött földet, akkor teljes termésre már ritkán számíthatunk.

— **A virágfésülés siettetése vagy késeltetése.** Sokszor türelmetlenül várjuk bizonyos virágnak kinyílását, máskor meg azt szeretnők, hogy bizonyos virágjaink minél tovább bimbóban vagy félig kinyílt állapotban maradjanak. Mindkét kívánságunk teljesülhet, ha a „Le Moniteur d'Horticulture” következő utasításai szerint bábunk el virágainkkal. Ha a rózsák vagy orgonavirág kinyílását siettetni akarjuk, vágjuk le s állítsuk száraztul üvegen vízbe, melynek fenekére néhány darab oltott meszet tettünk. Ha ezekre az üvegekre üvegharagot borítunk s a teljes napfénybe vagy világos napos hidegházba állítjuk, úgy itt a virágok három nap alatt éppen annyira kifejlődnek, mint a szabadban nyolcz nap alatt. Ha pedig bizonyos virágok kinyílását késeltetni akarjuk, úgy erre a célra olyan növényeket kell választani, melyeknek a fagy nem

árt, mert január 1-től márczius közepéig jégveremben kell tartani, ekkor árnyékos helyre ültetendők, a hol virágaik két-három hónappal később nyílnak ki, mint a szabadban. Egy nappal előbb levágott fonnadt virágokat pedig úgy frissíthetünk fel, hogy néhány percig gőz fölé tartjuk s erre szárait forró vízbe mártjuk. Ezeket a szárhegyeket azonban le kell vágni, mielőtt a virágokat hideg vízbe tesszük. A felfrissítés másik módja ebből áll: A virágokat könnyen megfecskenedezük s aztán homokba vagy mohába dugjuk, melyet egy kis kénsavas ammóniával vagy teljes eczetsavval kevert forró vízzel telítünk. A virágokat használat előtt üvegharanggal kell beborítani. A kissé megfagyott virágokat is fel lehet frissíteni s e célból nem szükséges egyebet tenni, mint hogy előbb hideg, aztán langyos vízbe mártjuk.

— **A virágok fonnyadásának megakadályozása.** Mindenki tudja, hogy a bálókön, mennyegzőkön, estélyeken stb. a hölgyek legszébb díszje az izléses virágdísz. Sajnos, hogy ez a dísz nem tart sokáig s különösen a bálai termek gyakran tikkasztó melegében igen hamar elfonnyad. Ezentul ez is más kép lesz. A virágdísz fonnyadását megakadályozhatjuk következő egyszerű módon: Virágdísznek csak olyan virágot válasszunk, mely még nem fejlődött ki teljesen s amint a tövére levágtuk, szárának alsó végét pezsétviasszal azonnal zárjuk le. Ez eljárás folytán a virág nedve rögtön megalszik s a külső levegő nem hathat már a virágra, mely egész estén át üde marad s csak lassan-lassan fejlődik ki teljes virággá.

— **Királynő pép. Minden intelligens embernek föladata, hogy kezeire gondot fordítson, mert ha társaságban vagyunk, vagy bármely uton embertársainkkal érintkezünk, kezünket el nem dughatjuk s ha el van hanyagolva az illetőnek díszére nem válik egyrészt, másrészt pedig kellemetlen hatással van a társaságban levők-re. Még sokkal szükségesebb a kéz finomítása házi asszonyainknál, a kik gazdasszonykodással lévén elfoglalva, gyakran tapasztalják hogy kezeik eldurvulnak, vagy kirepedeznek. Nem következik az, hogy csak ama nőknek van finom szép kezük, a kik házi dolgokkal nem foglalkoznak, mert gondos ápolással minden gazdasszonykodás mellett is fenntartható, sőt emelhető a kéz szépsége és finomsága. Fenti okokból kifolyólag nem lesz érdektelen, ha ezen cél elérésére egy pár igen jó házi szert ajánlunk, mely a következő négy: Keserű mandulából 125 gramot, mézből 30 gramot, édes mandula olajból 125 gramot, Verveine (galamboc) essenciából 8 gramot vagy 8 tojássárga összekeverve; 8 kanál finom illatos olajjal, hozzátéve apránként 8 grm. benzoe tincturát, keverj hozzá, 100 grm. vadgesztenye lisztet s éjjelre ezzel bekenve kezdet huzz keztüüt rá, mely a következően kiszitendó elő: Igen nagy svédkeztüüt fordítsd ki visszájára, dörzsöld be iris por és narancsvirág-péppel, aztán olvassz föl 5 grmm. viaszt, tégy hozzá néhány tojássárgát és egy kanál édes mandula tejet, itasd be vele s a keztüüt fordítsd vissza.**

— **Egyszerű mód a malaczkok agyonnyomatásának megállítására.** Sertésenyésztéssel kiterjedtebben foglalkozó gazdaságok nem jelentéktelen kárt szoktak az által is szenvedni, hogy a malaczkok kisebb-nagyobb része a kocza által agyonnyomatik. Különösen gyakori ez az eset nehéz angol koczáknál, a melyek mozgása nagyon is nehézkes, másrészt pedig gyakori hideg istállóknak tartózkodó bármiféle sertésnél is, különösen ha szálás szalmával vastagon van almozva. A még gyöngye malacz keresi a meleget s anyja és a deszkafal közé a szalmába furakodván, sok esetben a kocza csekély megmozdulása által is agyonnyomatik. Sokan kerestek e baj ellen már orvosságot, azonban — a legújabb időkig — eredménytelenül. Közlebről egy birtokos ismerősünknek olyan berendezésre bukkantunk, mely ugyiltszik nagy mértékben képes megállítani a malaczkok agyonnyomatását. E berendezés igen egyszerű, könnyen előállítható s abban áll, hogy a kutriczában annak belső falaira a földtől körülbelül 20 cm. távolságra egy körülbelül 20—22 cm. széles deszka szögeztetik a földdel párhuzamosan,

*) A lap jelenlegi számában mutatóványul közölve. Szerk.

a mely tehát ott fedelet képez Ezáltal egyrészt a malaczkoknak melegebb helyök van. melyet előszeretettel keresnek fel, másrészt pedig ha a koca lefekszik is, nem férhet a falhoz, s ennek következtében a malaczkokra nézve az agyontaposás veszélye csaknem teljesen el van hártva. Ha azután e berendezés mellett szecskezett szalmát használunk alom gyanánt, úgy az agyontaposás veszélye egészen el van kerülve Magától értetődik, hogy a katricza ajtajára a fentebb jelzett deszka nem alkalmazandó

— **Zöld petrezselyemmel télen oly módon láthatjuk el konyhánkat, hogy néhány cserépbe vagy faládba petrezselyem gyökeret ültetünk s azt mérsékelt meleg szobába vagy növényházba állítjuk. Ugy is elláthatja magát bármely gazdasszony télen zöld petrezselyemmel hogy néhány egészséges gyökeret egyszerűen vízbe tesz, melyek a konyhában tartva szintén kihajtanak.**

— **A lóherések kifagyása. Nem ritkán tapasztaljuk, hogy még az erősen megbokrosodott lóherések is tönkre mennek télen által. Egyéb okokon kívül a következőket ajánljuk figyelembe: Nem szabad a fiatal herét sokáig kaszálatlanul hagyni, és semmiesetre sem addig, míg elvirágozott és magot képezett. A vörös here két éves növény, s ha megengedjük, hogy első évben magot hozzon, akkor életkorát kitöltötte és tönkre megy, akár volt ideje a mag megérlelésére, akár nem. A másik ok a nagyon is fiatal herevetés kaszálása, hogy az a korai hideg idő és egyéb körülmények miatt nem pótolhatja leveleit. Régi tapasztalat, hogy a szárba ment herés jobban kiállja a telet. Szeptember közepe után a lóherést nem szabad kaszálni többé, mert az eltávolított levelek folytán a vetés gyengül és a kedvezőtlen időjárást nem bírja úgy ki, mint ha le nem kaszálták volna.**

— **Októberben érő cseresznyefaj. Svájcnak van egy cseresznyefaja, az úgynevezett Rigi cseresznye, mely októberben érik. Apró szemű cseresznye, mely a magasabban fekvő völgyekben még később érik, mint a mélyebbekben, s mely Németország délibb részeiben is el van terjedve, de ott már augusztusban szedik le a fáról, tehát sokkal gyorsabban, mint Svájcban. Dr. Dick zöscheni faiskola tulajdonosnak az utóbbi években sikerült egy olyan cseresznye fajtát előállítani és állandósítani, mely nemcsak kései érés tekintetében mulja felül a Rigi-cseresznyét, hanem annál jóval nagyobb is s a ropogós cseresznyék közé tartozik. Dr. Dick november 10-én is szolgált vele vendégeinek. E fajta középnagy, rendkívüli édes és igen bőven termő, a mennyiben minden termőrégyből 2—4 cseresznye fejlődik. Dr. Dick magról nevelte s zöscheni októberi ropogós cseresznye névvel bocsátotta forgalomba.**

— **A szőlőszeti-borászati felsőbb tanfolyam ügyében nevezetesen a tanfolyam tananyagának beosztása és szervezése tekintetében a földmívelési ministeriumban a múlt hó 29-én és a folyó hó 3-án Máday Izidor osztályfőnök elnöksége alatt több órán át tartó értekezlet tartott. Jelen voltak: Dobokay Lajos a borászat és filloxera ügyosztály vezetőjén kívül, a tanfolyamon részt vevendő előadók közül többen, nevezetesen: Angyal Dezső, Engelbrecht Károly, dr. Horváth Géza, dr. Inkey Béla és dr. Mágocsi Dietz. Az említettek kívül még előadni fognak dr. Liebermann Leó, dr. Lónyay Ferenc, egy kultur és egy kat. mérnök.**

— **A drótféreg életmódja és irtása. A cornelli kísérleti állomáson már több éve folytak a kísérletek, a melyeknek az a célja, hogy a különböző fajta drótféreg életmódját s az ellenük való védekezést kikutassák. A kísérletetők Constöck és Singerland mostani értekezésükben azon reményünknek adnak kifejezést, miszerint a szántás segélyével sikerülni fog ezen kártékony rovarálcák szaporodását csökkenteni s lassanként teljesen kiirtani. Az irtási eljárás a következőkből indul ki: A drótféreg legalább is 3 évet él álca alakban; ezen idő alatt körülbelül november elején felhagynak a vetések megrágásával s a tavaszig pihennek. Ha az ál-**

czák teljesen kinőttek, úgy július hó folyamán átalakulnak puha fehér bábbá s ezen állapotban maradnak 3 hétig s ezután tehát már augusztusban veszik fel a bogár alakot. A bogár azonban nem röpül rögtön, hanem körülbelül egy évig vagyis a következő év ápril—május haváig a bábüvelyben tartózkodik. Ha ezen hüvelyből a bogár nagy erővel el lesz távolítva, a mi a legtöbb esetben a szántással megtörténik, a bogarak eldöglének. A kísérletetők tehát azt ajánlják, hogy a talaját július 20-ától, midőn már az összes álcák nyugvó állapotban vannak szept. 20-áig legalább is 6 hüvelyknyi mélységre szánt-suk és hengerezzük meg, vagyis ezen idő alatt készítsük elő a talaját az őszi alá. Az álcák és bogarak egy esetben sem voltak 6 hüvelyknyinél mélyebben a talaj felszine alatt s így a jelzett időben végzett talaj megmunkálással ha nem is az összes drótféreg, de legalább azoknak nagy része megsemmisítettik. Ha ezen eljárást éveken át ismételjük, úgy e drótféreg elszaporodásának eleje vehető.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legujabb jelentés. Buza üzlet iránya lanya. Kínálat nagy és sürgős, mérsékelt kereslet mellett. Árak 2 1/2—5 krral estek. A többi gabona nemekben gyér forgalom mellett az irány és árak változatlanok.

Árak: Buza 75—80 kg. 7 forint 10 — 7 frt 90 kr. Rózsa 70—72 kg. 6 frt 40 kr. 6 frt 60 Arpa 60—66 kg. 5 frt 15 kr — 7 frt 50 kr. — Zab 39—41 kg. 5 frt 65 kr 5 frt 85 kr. Tengeri 73—75 kg. 4 frt 70 kr. — 4 frt 80 kr. Repce 1 i frt 25 kr. 11 frt 75 kr. Köles 6 4 frt 60 kr. 4 frt 80 kr.

A határino üzlet forgalma mérsékelt s az alacsonyabb amerikai gabonaárak miatt bágyadt irányt követ.

N.-Várad okt. 18. Tiszta buza 7 frt — kr. Elegy buza 5 frt 35 kr. Rózsa 5 frt 40 kr. Arpa 4 frt 60 kr. Zab 5 frt 20 kr. Törökbuza 4 frt 80 kr. Széna kötetlen 3 frt — kr. Alomszalma 1 frt 80 kr. mmként. Marhahus 56 kr. hg.

(Árak krajczárookban.)

A piaczi cikkek	Mérték	Bíassó	Csikszereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.	744	950	640	500	800	835	750
Elegy buza	"	578	875	520	400	750	700	—
Rózsa	"	542	723	440	350	750	473	500
Arpa	"	457	791	—	—	—	—	470
Zab	"	400	750	400	270	420	444	300
Törökbuza	"	4 0	612	320	300	480	473	420
Széna	"	210	400	400	250	120	200	800
Alomszalma	"	120	100	180	50	100	140	—
Túzifa	km.	260	200	240	400	240	270	200
Marhahus	kg.	52	40	48	48	52	48	48
November		4	7	1	2	5	4	5

A piaczi cikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv.-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	710	650	680	750	630	—	650
Elegy buza	"	650	560	530	600	500	—	500
Rózsa	"	500	500	480	500	445	—	500
Arpa	"	450	360	480	500	—	—	400
Zab	"	400	400	410	500	400	—	350
Törökbuza	"	410	360	400	450	500	—	400
Széna	"	450	200	240	180	800	—	200
Alomszalma	"	200	100	120	80	200	—	40
Túzifa	km.	200	230	220	200	240	—	225
Marhahus	kg.	44	48	44	48	48	—	44
November		7	6	3	5	8	—	1

A piaczi cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vár-sárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	mm	748	730	683	550	525	667	805
Elegy buza	"	665	—	618	460	475	597	605
Rózsa	"	525	519	506	350	375	514	500
Arpa	"	—	491	350	—	—	500	—
Zab	"	550	500	440	200	300	457	488
Törökbuza	"	455	460	390	300	350	528	445
Széna	"	300	400	250	160	320	150	200
Alomszalma	"	200	110	80	80	220	100	120
Túzifa	km.	260	250	320	260	240	325	230
Marhahus	kg.	52	48	52	52	48	54	58
November		5	3	3	7	7	3	3

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

SINGER ZWEIG ÉS TÁRSAI
aradi és temesvári
kizárólagosan szabadalmazott gyáraiból
concentrált
marhatrágya

(Engraise de boeuf)

legjobb és legolcsóbb trágyaszertartalmának jóállása mellett egyedüli elárúsítása az erdélyi részekre

Deutsch Adolf
terménykereskedőnél

Gyulafehérvárt

a hol bővebb felvilágosítások is nyerhetők.
110 (6—6)

ELADÓ

válogatott, nagyszemű kocsányos,

TÖLGY-

Értekezhetni ifj. **Lészay**

Ferencznél Magyar-Gorbón (posta állomás). 111 (3—3)

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyitermékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom, kálisok és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett.

A t. gazdaközönségnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vetetni.

Mindenmiféle felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál.

a műtrágya-gyár Egeresen

vagy annak központi irodája:

Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz.

a hova a levelek és megrendelések intézendők.

82 47—52)

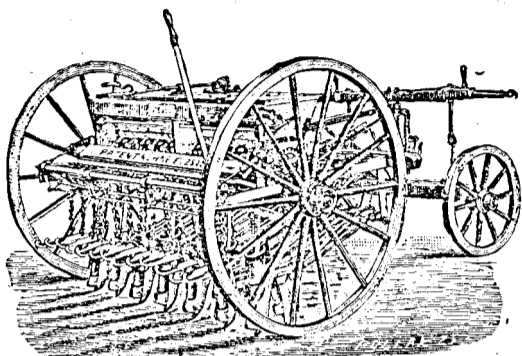
Alakult
1856

Legjobb és legolcsóbb takarmány kiegészítő-gépek!

Alakult
1856.

KÜHNÉ É.

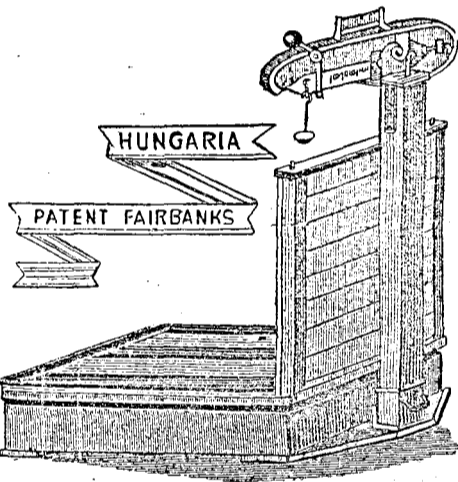
93 (23—26)

Gazdasági Gépgyára Mosonban.
Főiroda: Budapest VI. ker. Váci-körút 21. szám.Ajánlja a t. gazdaközönségnek a bekövetkező őszi idényre, legújabb szerkezetű
SZECSKA-ÉS RÉPAVÁGÓIT,
ugy kézi, mint erőhajtásraRépa- és burgonya-mosóit, darálókat,
„kis óriás“ csutkás tengeri darálót,
tengeri morzsolókat. A legnépszerűbb Hun-
garia-Drill, Jubileum-Drill és „Balance-
Drill“ hegyi sorvetőgépeit, szórvető-
ket, ekéket, Laacke-féle boronákat, ugy
szántóföldre, mint rétekre, ugy szinte min-
dennemű gazdasági gépeket és eszközöket.

Árjegyzékek bérmentve.

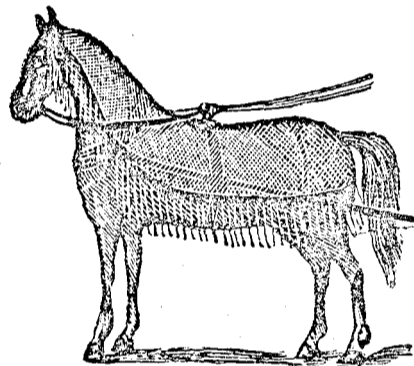
FAIRBANKS-mérlegek

a legtökéletesebb mérleg-szerkezetek.

A szabadalma-
zott Fairbanks-
mérlegek százados
rendszerűek, tolösú-
lyos fémmérő-karral
bírnak és a hidra-
tett terhet minden
ponton egyenlően
mérlegelik.Gazdasági-sze-
ker-, marha- és
zsák-mérlegeinket
célszerű és a cél-
nak megfelelő szer-
kezetükkel fogva kü-
lönösen a gazdák,
gazdaságok és ura-
dalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. Gazdasági egyesületi tagok
árkedvezményben részesülnek. Gyár: Ujpest. Központi iroda és rak-
tár: Budapest, Andrassy-út 12 sz.dalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. Gazdasági egyesületi tagok
árkedvezményben részesülnek. Gyár: Ujpest. Központi iroda és rak-
tár: Budapest, Andrassy-út 12 sz.

80 (22—26)

JOHN BLOCK, vezérigazgató.

Mindennemű gazdasági
kötélárukat,u. m.: löistráng, kötőfék, rudalókötél,
kéveköto-zsinórok, dohány-zsineget.
gabnászakokat, takaró- és vízmentes
ponyvákat, valamint különleges-
ségek kocsizó lóhálók, tornasze-
rek és függő-ágyakból legjutányosab-
ban ajánlanak

BLEIER és WEISZ

100 (11—13)

kötélgyárosok

BUDAPEST, Károly-körút 1. szám alatt (a Kerepesi-ut sarkán)

A tavaszi vetéshez ajánlunk!

mindennemű műtrágyákat és pedig:

spodium- és csontsuperphosphatot, kénsavas ammo-
niák, káli, chilisalétrom, szarv- és csontlisztet
szavatolt tartalommal a legjutányosabb árak mellett.Figyelmeztetés. Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben
a különböző műtrágyagyárosoktól beérkezett mű-
trágya-ajánlatokat elbírálás alá vevén, mint legjutányosabbat a mi
gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről tisztán
szerves anyagok szállítanak, melyek a legkitünőbb növényi tápszert
szolgáltatják. (Lásd „Gazdasági Lapok“ 1891. márczius 8-iki 10.
83 (45—42) számát.)

Árjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk.

Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-vegyi termények gyár
részvény-társulat.Központi iroda:
Budapest. VI. Váci-körút 31.Bujánovics Sándor,
elnök.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvény-társaság

BUDAPESTEN.

Ajánlanak kéregöntetű kerekeket és kereszteléseket, hen-
gerszékeket kéregöntetű hengerekkel,vasuti kocsikat, fordító korongokat, turbinákat.
közlőképeket és zúzógépeket.

Villanyvilágításhoz való berendezéseket s erőátvitelt

101 (5—17)

nagyobb távolságokra is.

Zsilipeket és átereszeket, vasuti fölszereléseket, malom-
és gyárberendezéseket, különféle gép- és építési munkákat.

Aczelöntés. Gázmotorokat álló vagy fekvő egy vagy két hengerű.